

МХБХ-ны Зөвлөлийн
2024 оны 03 дугаар сарын 01-ний
өдрийн 02 тоот тогтоолоор батлав.

НИЙТИЙН ХӨЛБӨМБӨГ
(GRASSROOTS)
ТЭМЦЭЭН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ
ЖУРАМ

2024он

АГУУЛГА

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Хоёр. “Нийтийн хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүд

Гурав. Тэмцээн зохион байгуулалт

Дөрөв. Тэмцээний бүртгэл

Тав. Тэмцээний дүн гаргалт

Зургаа. Дасгалжуулагийн боловсрол болон бусад албаны хүмүүст тавигдах шаардлага

Долоо. Тэмцээний шагнал, урамшуулал

Найм. Бусад зүйл

НЭР, ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР:

Дор дурдсан нэр томъёог дараах утгаар ойлгоно. Үүнд:

1. ОУХБХ – Олон Улсын Хөлбөмбөгийн Холбоо;
2. АХБХ – Азийн Хөлбөмбөгийн Холбоо;
3. МХБХ – Монголын Хөлбөмбөгийн Холбоо;
4. Тоглолтын дүрэм – FIFA Laws of the Game/ FIFA Futsal Laws of the Game;
5. FIFA Connect систем – ОУХБХ-ны тоглогчдын бүртгэлийн систем;
6. FIFA TMS систем;
7. Клубын албаны хүн – Дасгалжуулагч, эмч, менежер, эзэн, захирал;
8. Лигийн зөвлөл – МХБХ-ны Лигийн тэмцээний зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг хянах, шийдвэр гаргах замаар элит хөлбөмбөгийг хөгжүүлэх, сурталчлах зорилго бүхий лигийн клубүүд болон оролцогч талуудаас бүрдсэн зөвлөл.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү журмаар МХБХ-ны “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүдийг зохион байгуулах үйл ажиллагааг зохицуулна.
- 1.2. Энэхүү журмын зорилго нь “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) хөлбөмбөгт оролцох боломж олгох, сонирхогчдын тоог нэмэгдүүлэхэд оршино.
- 1.3. “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) /Цаашид Тэмцээн гэх/ тэмцээн нь хөгжилтэй, сонирхолтой байх, олон тоглуулах зарчим баримтална.

Хоёр. “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүд

- 2.1 Дараах тэмцээнүүд нь хөлбөмбөг болон футзалын “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд хамаарч, энэ журмын дагуу зохицуулагдана. Үүнд:
 1. Охид, хөвгүүдийн 10, 11, 12 хүртэл насны Улсын тэмцээн /богино хугацааны/,
 2. Охид, хөвгүүдийн 10, 11, 12 хүртэл насны Лиг /урт хугацааны тэмцээн/,
 3. МУ-ын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор ЕБС-ын дунд охид, хөвгүүдийн 12, 14, 16 насны “Мөрөөдлийн гоол” тэмцээн (5 үе шат) /МХБХ-ноос ямар нэгэн зардал гарахгүй/,
 4. МУ-ын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор 21 Аймаг болон 9 дүүрэг оролцсон “Үндэсний Цом” тэмцээн,
 5. Мастер Ангиллын тамирчдын УАШТ /Мастер ангиллын тамирчдын зөвлөлтэй хамтарна/,
 6. Элит болон мэргэжлийн хөлбөмбөгийн төрөлд ороогүй бусад тэмцээнүүд /МХБХ-ноос ямар нэгэн зардал гарахгүй/.

Гурав. Тэмцээний зохион байгуулалт

- 3.1. МХБХ нь хөлбөмбөг болон футзалын төрөлд “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) лиг, Улсын аварга шалгаруулах тэмцээн /УАШТ/-үүдийг МХБХ-ны гишүүн байгууллага, бусад байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.
- 3.2. Клуб, багууд нь охид хөвгүүдийн 10,11,12 хүртэл насны Улсын тэмцээн, 10,11,12 хүртэл насны лиг “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд аль нэгийг сонгон оролцуулна. Лигт нэг баг, “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд нэг болон түүнээс дээш баг оролцуулж болно.
- 3.3. 12 хүртэлх насны “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүдэд /лигээс бусад/ холимог хүйсийн баг оролцохыг зөвшөөрнө.
- 3.4. “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд оролцох клуб, багууд нь МХБХ-ны энэхүү журам, тэмцээний заавартай сайтар танилцсан байна.
- 3.5. U12, U11, U10 насны лигийн тэмцээнүүдийг дараах хугацаанд багтаан зохион байгуулна. Үүнд:

Нас	Тоглогчийн тоо	Талбайн хэмжээ (метр)	Талбайн тоглолтын хугацаа (мин)	Футзалын тоглолтын хугацаа (мин)	Лиг явагдах хугацаа		Футзалын Лиг явагдах хугацаа
					1-р тойрог	2-р тойрог	
U10	5v5	20x40	15x5x15	15x5x15	5.1 - 7.1	8/15-10/15	11.15 - 3.15
U11	6v6	30x50	20x5x20	20x10x20			
U12	7v7	Хагас	25x10x25	20x10x20			

Жич: Дээрх форматад тусгагдаагүй тохиолдолд Техникийн хэлтэс шийдвэрлэж тэмцээний зааварт тусгана.

- 3.6. Тэмцээний зааврыг тухайн тэмцээн эхлэхээс 30-аас доошгүй хоногийн өмнө гаргана.
- 3.7. “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд бүртгүүлсэн баг, клубийн тооноос хамаарч тухайн тэмцээнийг зохион байгуулах эсэх, хэрхэн зохион байгуулахыг Тэмцээн зохион байгуулах хэлтэс нь Техникийн хэлтэс болон Нийтийн Хөлбөмбөгийн хэлтэстэй зөвлөлдөж шийдвэрлэнэ.
- 3.8. Тэмцээний зөвлөгөөнийг 15-аас доошгүй хоногийн өмнө зохион байгуулах ба зөвлөгөөн нь тухайн тэмцээний сугалаа, тоглолтын хувцасны өнгө тодорхойлох болон тэмцээний заавартай холбоотой нэмэлт мэдээлэл өгөхөд оршино.
- 3.9. Тэмцээний онцлогоос хамаарч зөвлөгөөн болон сугалааг онлайн хэлбэрээр зохион байгуулж болно.
- 3.10. Тэмцээнд оролцох баг, клубүүд тамирчдын аюлгүй байдлыг бүрэн хангаж, зэрэг орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.11. Тэмцээнд оролцож буй нийт клуб, тоглогчид, хөлбөмбөгийн спортыг эвсэг, нөхөрсөг, шударга, сонирхолтой байлгахын төлөө “FAIR PLAY” зарчмыг тэмцээний турш мөрдөх үүрэгтэй.
- 3.12. Хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар тоглолтын хуваарьт өөрчлөлт орсон тохиолдолд 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө тэмцээнд оролцож байгаа бүх багт мэдэгдсэн байна.
- 3.13. МХБХ-ны тэмцээний үеэр Тэмцээн зохион байгуулах хэлтэст хандсан хүсэлт, гомдлыг тоглолт дууссан цагаас хойш хоёр цагийн дотор зөвхөн бичгээр хүлээн авна. Тоглолтын шүүлттэй холбоотой аливаа гомдлыг хүлээж авахгүй.
- 3.14. Насанд хүрэгчдийн “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд тоглогч эсвэл багийн албаны хүн 2 шар хуудсаар торгуулсан тохиолдолд дараагийн тоглолт өнжинэ.
- 3.15. Насанд хүрэгчдийн “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд тоглогч болон албаны хүн сахилгын торгууль авсан тохиолдолд хугацаа харгалзахгүй МХБХ-ноос зохион байгуулагдах бүх тэмцээнд хүчинтэй тооцогдоно.
- 3.16. МХБХ-ны “Нийтийн хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүдийн зохион байгуулалтын нарийвчилсан асуудлуудыг тухайн тэмцээний зааварт тусгана. Тэмцээний зааврыг тухайн тэмцээн зохион байгуулж байгаа хэлтэс МХБХ-ны дүрэм, журмын хүрээнд боловсруулна.

Дөрөв. Тэмцээний бүртгэл

- 4.1 Тэмцээнд оролцох клуб нь дараах шаардлагыг хангасан мэдүүлэг болон холбогдох бичиг баримтуудыг хавсарган зааварт тусгасан хугацаанд өгч бүртгүүлнэ. Үүнд:
- 1) Овог, нэр;
 - 2) Регистрийн дугаар;
 - 3) Цээж зураг / Сүүлийн 6 сард авахуулсан/;
 - 4) Харилцах цахим хаяг;
 - 5) Хувийн дугаар;
 - 6) Холбоо барих утасны дугаар;
 - 7) Тэмцээнд оролцох баг үндсэн /эзэн/ ба туслах /зочин/ хувцасны өнгийг хавсаргаж ирүүлнэ. /Хавсралт 2/.
- 4.3. Тэмцээний мэдүүлгийг Тэмцээн зохион байгуулах хэлтсээс шалгаж, зөрчил илэрсэн тохиолдолд тэмцээний зөвлөгөөнөөс өмнө бүрэн арилгуулсан байна.
- 4.4. Тэмцээнд оролцох багийн мэдүүлэгт бүртгүүлэх тоглогчдын тоог зааварт тусгана.
- 4.5. Насанд хүрэгчдийн тэмцээнд 16 насанд хүрсэн тоглогч /төрсөн сар, өдрөөр тооцно/ тоглохыг зөвшөөрнө. Төрсөн өдрийг албан ёсны бичиг баримт буюу төрсний гэрчилгээ, иргэний үнэмлэх болон гадаад паспортыг үндэслэн тогтооно.
- 4.6. МХБХ-ны охид, хөвгүүдийн тэмцээнд оролцох тоглогчдын насыг төрсөн оноор тооцож оруулна. Тоглогч нэг тэмцээний хоёр өөр насны ангилалд тоглохыг зөвшөөрөхгүй ба тухайн насны баг байхгүй тохиолдолд дээд насандаа тоглож болно. Тэмцээнд насны ангиллыг доорх байдлаар ойлгоно.
- U12 (10-12 насны тоглогч оролцоно)
 - U11 (9-11 насны тоглогч оролцоно)
 - U10 (8-10 насны тоглогч оролцоно)
- 4.7. МХБХ-ны Зөвлөлийн гишүүд болон Ерөнхий нарийн бичгийн даргын газрын ажиллагсад нь давхар дасгалжуулагч болон албаны хүнээр тэмцээний мэдүүлэгт бүртгүүлэхгүй.
- /Энэ заалтыг 2025 оны 03 сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө/

Тав. Тэмцээний дүн гаргалт

- 5.1. Тэмцээнд тоглолтын дүнг энэ зүйлд заасан аргачлал, дарааллын дагуу тооцон гаргана.
- 5.2. Хоёр ба түүнээс дээш багууд ижил оноотой болсон тохиолдолд дараах шалгуураар тодруулна. Үүнд:
- 1) Хоорондын тоглолтын дүнгээр;
 - 2) Хоорондын тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
 - 3) Хоорондын тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
 - 4) Хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
 - 5) Хэсгийн бүх тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
 - 6) Багууд талбайд байвал торгуулийн цохилтоор;
 - 7) Багууд талбайд байхгүй бол Fair Play оноо тодруулах зарчмаар;

8) Шодолтоор.

5.3. Fair Play оноо шалгаруулах үзүүлэлтийн хүснэгт:

- 1) Шар хуудас тус бүр 1 оноо,
- 2) Шууд бус улаан хуудас / 2 шар хуудас/ тус бүр 3 оноо,
- 3) Шууд улаан хуудас 3 оноо,
- 4) Шар хуудас авсны дараах шууд улаан хуудас 4 оноо.

Хамгийн бага оноотой баг нь өндөр оноотой багаасаа дээр бичигдэнэ.

5.4. Тэнцүү тооны багуудтай хэсгүүдээс хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг шалгаруулахдаа хэсэг бүрийн ижил байр эзэлсэн багуудыг дараах байдлаар тодруулна. Үүнд:

- 1) Хэсгийн бүх тоглолтоос олсон оноогоор;
- 2) Хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
- 3) Хэсгийн бүх тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
- 4) Fair Play оноо тодруулах зарчмаар;
- 5) Шодолтоор.

5.5. Тэнцүү бус тооны багуудтай хэсгүүдээс хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг шалгаруулахдаа, хэсгүүд дэх тоглолтын тоо тэнцүү бус учраас илүү багтай хэсгийн сүүлийн байранд орсон багтай тоглосон оноог хасаж ижил тооны тоглолттой болгож 5.4 дэх заалтаар тодруулна.

5.6. Тэмцээний дүн гаргалт болон чансаа тогтоох аргачлалтай холбоотой мэдээллийг хавсралтаар оруулав. /Хавсралт 3/

5.7. Энэ журмын 2.1.1 дэх хэсэгт заасан охид хөвгүүдийн 10, 11, 12 хүртэл насны ангиллын улсын тэмцээнд байр эзлүүлэхгүй бөгөөд үр дүнг олон нийтэд танилцуулахгүй.

Зургаа. Дасгалжуулагч болон бусад албаны хүмүүст тавигдах шаардлага

6.1 12 хүртэлх насны “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд багш дасгалжуулагч баг хариуцсан насанд хүрсэн хүн байх бөгөөд багийг төлөөлөх эрх, үүргээ ухамсарласан байна.

6.2 МХБХ-ны Техникийн хэлтсээс ЕБС-иудын дунд зохион байгуулагдах “Мөрөөдлийн Гоол” тэмцээнээс бусад тэмцээнд оролцох дасгалжуулагчийн лицензийг олгох, шалгах, сануулах, түдгэлзүүлэх арга хэмжээг авах эрхтэй.

6.3 ЕБС-иудын дунд зохион байгуулагдах “Мөрөөдлийн Гоол” тэмцээнээс бусад Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнүүдэд дасгалжуулагч нь дараах шаардлагыг хангасан хүчин төгөлдөр лицензтэй байна. Үүнд:

Д/д	Тэмцээн	Хөлбөмбөг	Футзал
1	Охид, хөвгүүдийн лиг U10, U11, U12	МХБХ-ны С зэрэглэл ба түүнээс дээш	МХБХ-ны Футзалын 1-р зэрэглэл ба түүнээс дээш
2	Охид, хөвгүүдийн “Нийтийн Хөлбөмбөг”(Grassroots) тэмцээн U10, U11, U12	МХБХ-ны D зэрэглэл ба түүнээс дээш	

3	21 Аймгийн АШТ	МХБХ-ны D зэрэглэл ба түүнээс дээш
---	----------------	------------------------------------

Жич: Дээрх хүснэгтэд тусгагдаагүй тэмцээнүүдэд дасгалжуулагчийн лиценз шаардах тохиолдолд зааварт тусгана.

- 6.4 ЕБС-иудын дунд зохион байгуулагдах “Мөрөөдлийн Гоол” тэмцээнээс бусад “Нийтийн Хөлбөмбөг” (Grassroots) тэмцээнд дасгалжуулагч нь тоглолтод ирээгүй тохиолдолд тоглолтыг цуцалж, эсрэг багт хөлбөмбөгт 3-0, футзалд 5-0 дүнгээр техникийн хожил олгоно.

Долоо. Тэмцээний шагнал урамшуулал

- 7.1. Энэ журмын 2.1.1 дэх хэсэгт заасан охид хөвгүүдийн 10, U11, U12 хүртэл насны ангиллын улсын тэмцээнд байр эзлүүлэхгүй бөгөөд оролцсон бүх хүүхдүүдэд медаль эсвэл гарын бэлэг олгоно.
- 7.2. Охид, хөвгүүдийн 12 хүртэлх насны тэмцээнүүдэд оролцсон багуудыг оролцоогоор дүгнэж шагнаж урамшуулна.
- 7.3. Тухайн тэмцээний шагнал, урамшууллын талаарх мэдээллийг тэмцээний зааварт нарийвчлан тусгана.
- 7.4. Тэмцээнд оролцож байгаа багийн тооноос хамаарч хэдэн баг шагнахыг Тэмцээн зохион байгуулах хэлтэс шийдвэрлэнэ.
- 7.5. Монгол Улсын хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд заасны дагуу нийт шагналын сангийн 5 хувийг суутган тооцож, татварын байгууллагад шилжүүлнэ.

Найм. Бусад зүйл

- 8.1. Өсвөр үе, хүүхдийн багийн бүх тэмцээнд оролцогч талууд МХБХ-ны хүүхэд хамгааллын бодлогыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй бөгөөд хүүхдийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлж, хүүхэд хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангаж ажиллахыг баг, клубүүдээс шаардана.
- 8.2. Энэхүү журамд дараах хавсралтууд багтсан болно. Үүнд:
- 1) ТЗБЖ Хавсралт 1 Тэмцээний мэдүүлэг;
 - 2) ТЗБЖ Хавсралт 2 Эрүүл мэндийн хуудас;
 - 3) ТЗБЖ Хавсралт 3 Хувцасны өнгө;
 - 4) ТЗБЖ Хавсралт 4 Дүн гаргалт болон Чансаа тогтоолт.
- 8.5 Энэхүү журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа санал гаргах эрх бүхий субъектээс албан бичгээр хүлээн авч дараах үе шатаар дамжуулан шийдвэрлэнэ. Үүнд:
- 1) Албан бичгийг Тэмцээн Зохион Байгуулах хэлтэс хүлээн авна;
 - 2) Техникийн хэлтэст шилжүүлэн саналыг авна;
 - 3) Техник Хөгжлийн Хороо, Тэмцээн Зохион Байгуулах Хороо хамтран хэлэлцэж шийдвэр гаргана;
 - 4) Зөвлөлийн хурлаар батлуулна.
- 8.6 Тус журам нь батлагдсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болох бөгөөд 2024 онд шинээр эхлэх тэмцээнүүдээс эхлэн хэрэгжинэ.

МОНГОЛЫН ХӨЛБӨМБӨГИЙН ХОЛБОО

МОНГОЛЫН ХӨЛБӨМБӨГИЙН ХОЛБОО

ЛНУГО

"....." КЛУБЫН МЭДҮҮЛЭГ.

ХУДАС

1

ТЭМЦЭЭН

/ ТЭМЦЭЭНИЙ НЭР /

ТОГЛОГЧДЫН МЭДҮҮЛЭГ

ТЭМЦЭЭН	ТЭМЦЭЭНИЙ НЭР	ТОГЛОГЧДЫН МЭДҮҮЛЭГ
СҮҮЛИЙН 3 САРД АВАХУУЛСАН ЦЭЭЖ ЗУРАГ	ОВОГ	
	НЭР	
	ГАДААД ПАСПОРТ	
	РЕГИСТРЫН ДУГААР	ӨНДӨР
	ТӨРСӨН ОН САР ӨДӨР	ЖИМН
	ХУВИЙН ДУГААР	БАЙРЛАЛ
СҮҮЛИЙН 3 САРД АВАХУУЛСАН ЦЭЭЖ ЗУРАГ	ОВОГ	
	НЭР	
	ГАДААД ПАСПОРТ	
	РЕГИСТРЫН ДУГААР	ӨНДӨР
	ТӨРСӨН ОН САР ӨДӨР	ЖИМН
	ХУВИЙН ДУГААР	БАЙРЛАЛ
СҮҮЛИЙН 3 САРД АВАХУУЛСАН ЦЭЭЖ ЗУРАГ	ОВОГ	
	НЭР	
	ГАДААД ПАСПОРТ	
	РЕГИСТРЫН ДУГААР	ӨНДӨР
	ТӨРСӨН ОН САР ӨДӨР	ЖИМН
	ХУВИЙН ДУГААР	БАЙРЛАЛ
СҮҮЛИЙН 3 САРД АВАХУУЛСАН ЦЭЭЖ ЗУРАГ	ОВОГ	
	НЭР	
	ГАДААД ПАСПОРТ	
	РЕГИСТРЫН ДУГААР	ӨНДӨР
	ТӨРСӨН ОН САР ӨДӨР	ЖИМН
	ХУВИЙН ДУГААР	БАЙРЛАЛ
СҮҮЛИЙН 3 САРД АВАХУУЛСАН ЦЭЭЖ ЗУРАГ	ОВОГ	
	НЭР	
	ГАДААД ПАСПОРТ	

Page 1

МОНГОЛЫН ХӨЛБӨМБӨГИЙН ХОЛБОО

№	ТОГЛОГЧИЙН НЭРС	ҮЗЛЭГТ ОРСОН ОГНОО	ЭМЧИЙН ТЭМДЭГЛЭЛ	ГЭНЭТИЙН ОСЛЫН ДААТГАЛД ХАМРАГДСАН ЭСЭХ	
				ТИЙМ	ҮГҮЙ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					

МОНГОЛЫН ХӨЛБӨМБӨГИЙН ХОЛБОО

ТЭМЦЭЭНИЙ НЭР: _____

ХУВЦАСНЫ ӨНГӨ

ӨРӨЛЦӨГЧ БАГ: _____

ХУВЦАСНЫ ӨНГИЙГ БИЧИХ БОЛОН БУДАЖ ӨГНӨ ҮҮ.

Үндсэн өмсгөл	ТАЛБАЙН ТОГЛОГЧ	Нөөц өмсгөл
	☐ ӨМСГӨЛ	
	☐ ШОРТ	
	☐ ОЛМС	
ХААЛГАЧ		
Үндсэн өмсгөл		Нөөц өмсгөл
	☐ ӨМСГӨЛ	
	☐ ШОРТ	
	☐ ОЛМС	

ДООРХИ ХУГАЦААНААС ӨМНӨ ТЭБХӨЛТӨСТ ӨГНӨ ҮҮ.

Дүн гаргалт болон Чансаа тогтоох аргачлал

1. МХБХ-ны тэмцээнд хэсгийн тоглолтын болон хасагдах шатны дүнг энэ зүйлд заасан аргачлал, дарааллын дагуу тооцон гаргана.
 - a) Fair Play оноо шалгаруулах үзүүлэлтийн хүснэгт;
 - b) Шар хуудас тус бүр 1 оноо,
 - c) Шууд бус улаан хуудас / 2 шар хуудас/ тус бүр 3 оноо,
 - d) Шууд улаан хуудас 3 оноо,
 - e) Шар хуудас авсны дараах шууд улаан хуудас 4 оноо.

Хамгийн бага оноотой баг нь өндөр оноотой багаасаа дээр бичигдэнэ.
2. Хоёр ба түүнээс дээш багууд ижил оноотой болсон тохиолдолд дараах шалгуураар тодруулна. Үүнд:
 - a) Хоорондын тоглолтын дүнгээр;
 - b) Хоорондын тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
 - c) Хоорондын тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
 - d) Хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
 - e) Хэсгийн бүх тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
 - f) Багууд талбайд байвал торгуулийн цохилтоор;
 - g) Багууд талбайд байхгүй бол Fair Play оноо тодруулах зарчмаар;
 - h) Шодолтоор.
3. Тэгш тооны багуудтай хэсгүүдээс хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг шалгаруулахад хэсэг бүрийн хүснэгтийн 2-т буй сайн үзүүлэлттэй багуудыг дараах байдлаар тодруулна. /Хүснэгтийн 2-т байгаа багийг жишээ болгов/. Үүнд:
 - a) Хэсгийн бүх тоглолтоос олсон оноогоор;
 - b) Хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
 - c) Хэсгийн бүх тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
 - d) Fair Play оноо тодруулах зарчмаар;
 - e) Шодолтоор.

Тайлбар:

А Хэсэг

Баг	Тоглолт	Хожил	Тэнцүү	Хожигдол	ОБ	АБ	БЗ	Оноо
А баг	3	2	1	0	3	0	3	7
В баг	3	2	0	1	6	3	3	6
С баг	3	0	2	1	0	3	-3	2
Д баг	3	0	1	2	2	5	-3	1

Б Хэсэг

Баг	Тоглолт т	Хожил	Тэнцүү	Хожигдол	ОБ	АБ	БЗ	Оноо
Е баг	3	3	0	0	4	0	4	9
F баг	3	2	0	1	5	3	2	6
Г баг	3	1	0	2	4	4	0	3
Н баг	3	0	0	3	1	7	-6	0

Дээрх хүснэгтийн дагуу В болон F багууд хүснэгтүүдийн 2-т бичигдэж байна.

В болон F багууд нь тус бүр 6 оноотой. Иймд (1) заалтаар бол 2 баг ижил 6 оноотой тул (2) заалтын /хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр/ дагуу В баг +3 гоолын зөрөөтэй бол F баг +2 гоолын зөрөөтэй тул В баг хамгийн сайн үзүүлэлттэй 2-т бичигдэх багаар тодорно.

4. Тэгш бус тооны багуудтай хэсгүүдээс хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг дараах байдлаар шалгаруулна. /Хүснэгтийн 2-т байгаа багийг жишээ болгов/. Хэсгүүдэд тэгш бус тооны багууд орсон тохиолдолд тоглолтын тоо тэгш бус байна. Иймд хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг тодруулахын тулд багууд ижил тооны тоглолт хийсэн байх шаардлагатай. Дээрх тохиолдолд илүү багтай хэсгийн хамааралтай баг болон сүүлийн багийн тоглолтыг тэглэнэ.

Хэсэг бүрийн 2-т байх сайн үзүүлэлттэй багуудыг дараах байдлаар тодруулна. Үүнд:

- Хэсгийн бүх тоглолтоос олсон оноогоор;
- Хэсгийн бүх тоглолтын бөмбөгний зөрүүгээр;
- Хэсгийн бүх тоглолтын оруулсан бөмбөгний ихээр;
- Fair Play оноо тодруулах зарчмаар;
- Шодолтоор

Тайлбар:

А Хэсэг

Баг	Тоглолт	Хожил	Тэнцүү	Хожигдол	ОБ	АБ	БЗ	Оноо
А баг	3	2	1	0	3	0	3	7
В баг	3	2	0	1	6	3	3	6
С баг	3	0	2	1	0	3	-3	2
Д баг	3	0	1	2	2	5	-3	1

Б Хэсэг

Баг	Тоглолт	Хожил	Тэнцүү	Хожигдол	ОБ	АБ	БЗ	Оноо
Е баг	4	3	1	0	14	1	13	10
F баг	4	3	0	1	5	2	3	9
Г баг	4	1	2	1	5	5	0	5
Н баг	4	0	2	2	2	9	-7	2
I баг	4	0	1	3	2	11	-9	1

Дээрх хүснэгтийн дагуу В болон F багууд хүснэгтүүдийн 2-т бичигдэж байна.

Хамгийн сайн үзүүлэлттэй багийг тодруулахын тулд хэсгийн багуудын тоог тэнцүүлж тус бүр 4 багтай болгоно. Иймд Б хэсгийн F болон I багуудын тоглолтыг тэглэнэ.

Жишээ нь F баг I багийг 3:0 харьцаатайгаар хожсонд тооцоод F багаас 3 оноо болон 3 гоол хасагдаж дараах байдлаар F багийн шинэчлэгдсэн хүснэгт гарна.

Баг	Тоглолт	Хожил	Тэнцүү	Хожигдол	ОБ	АБ	БЗ	Оноо
Е баг	4	3	1	0	14	1	13	10
F баг	3	2	0	1	2	2	0	6
Г баг	4	1	2	1	5	5	0	5
Н баг	4	0	2	2	2	9	-7	2
I баг	0	0	1	3	2	11	-9	0

Эцсийн байдлаар В баг болон F багуудын тооцолол дараах байдлаар гарах ба хамгийн сайн үзүүлэлттэй 2-р байрын багаар В баг +3 гоолийн зөрүүгээр дараагийн шатанд шалгарна.

В баг	3	2	0	1	6	3	3	6
F баг	2	2	0	1	2	2	0	6

5. Хасагдах шатны тоглолтын дүн тэнцсэн тохиолдолд:

Нэг тоглолттой үед:

- 1) Нэмэлт цаг (Тэмцээний онлцогоос хамаарч нэмэлт цаггүй байж болно);
- 2) 11 метрийн торгуулийн цохилтоор шийдвэрлэнэ.

Хоёр тоглолттой үед:

- 3) Бөмбөгний харьцаа;
- 4) Нэмэлт цаг (Тэмцээний онлцогоос хамаарч нэмэлт цаггүй байж болно);
- 5) 11 метрийн торгуулийн цохилтоор шийдвэрлэнэ.

ЧАНСАА ТОГТООХ АРГАЧЛАЛ ДРАФТ.

1. МХБХ нь 2023/2024 оны улирлаас эхэлж Улсын Аварга Шалгаруулах Тэмцээн болон Лигийн тэмцээн зохион байгуулагдсаны дараагаар багуудыг чансаагаар эрэмбэлнэ.

1.1 УАШТ-ий хүрээнд зөвхөн хасагдах шатанд шалгарсан 1–16 хүртэлх байруудын багуудыг эрэмбэлнэ.

1.2 Лигийн тэмцээний хүрээнд тухайн зааварт тусгасан багийн тоогоор тэмцээний төгсгөлд хүснэгтийн дагуу эрэмбэлэгдэнэ.

2. Лигт оролцсон багуудын чансааг дараах байдлаар тогтооно. Үүнд:

2.1 Лигийн хүрээнд зохион байгуулагдсан бүх тоглолтын төгсгөлд тэмцээний хүснэгтэд эзэлсэн байрын дагуу эрэмбэлэгдсэн гэж үзнэ.

3. Улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд оролцсон багуудын эрэмбийг дараах байдлаар тогтооно. Үүнд:

3.1 Улсын Аварга Шалгаруулах Тэмцээний хасагдах шатны ижил даваанд өрсөлдөж буй багуудын чансааг доорх байдлаар тодруулна.

ЧАНСАА	АРГАЧЛАЛЫГ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ БАЙДЛААР
1	Тэмцээний аварга баг нь чансааны нэг дүгээр байранд эрэмбэлэгдэнэ.
2	Тэмцээний шигшээ тоглолтод ялагдсан баг нь хоёр дугаар байранд эрэмбэлэгдэнэ
3 – 4	Тэмцээний хүрэл медаль хүртсэн баг нь гурав дугаар байранд эрэмбэлэгдэх ба, тус тоглолтод ялагдах хүлээсэн баг нь дөрөвдүгээр байранд эрэмбэлэгдэнэ. (Зөвхөн МХБХ-ны Цом тэмцээний хагас шигшээд хожигдсон хоёр багууд нь ижил 3-4 дүгээр байранд эрэмбэлэгдэнэ) Хэрэв 3-4 дүгээр байрны тоглолтууд зохион байгуулагдахгүй тохиолдолд, хагас шигшээ шатанд хожигдол авсан багууд дараах байдлаар эрэмбэлэгдэнэ: 1. Хагас шигшээ шатанд оруулсан бөмбөгний зөрүүгээр;

	2. Хагас шигшээ шатанд оруулсан гоолын ихээр; 3. Шөвгийн наймд оруулсан бөмбөгний зөрүүгээр (боломжтой бол); 4. Шөвгийн наймд оруулсан гоолын ихээр; 5. Шөвгийн арван зургаа шатанд бөмбөгний зөрүүгээр (боломжтой бол); 6. Шөвгийн арван зургаа шатанд оруулсан гоолын ихээр (боломжтой бол); 7. Энэ журмын "Хавсралт 6"-ын 3 болон 4 дэх заалтуудыг баримтална.
5 - 8	Зөвхөн шөвгийн наймын тоглолтуудад хожигдол хүлээсэн багууд 5–8 дугаар байрыг эзэлнэ. Тус чансааны багуудыг дараах байдлаар эрэмбэлнэ: 1. Шөвгийн найм шатанд оруулсан бөмбөгний зөрүүгээр; 2. Шөвгийн найм шатанд оруулсан гоолын ихээр; 3. Шөвгийн арван зургаад оруулсан бөмбөгний зөрүүгээр (боломжтой бол); 4. Шөвгийн арван зургаад оруулсан гоолын ихээр; 5. Энэ журмын "Хавсралт 6"-ын 3 болон 4 дэх заалтуудыг баримтална.
9 - 16	Зөвхөн шөвгийн арван зургаа дугаар шатанд хожигдол хүлээсэн багууд 9–16 дугаар байрыг эзэлнэ. Тус чансааны багуудыг дараах байдлаар эрэмбэлнэ: 1. Шөвгийн арван зургаа дугаар шатанд оруулсан бөмбөгний зөрүүгээр; 2. Шөвгийн арван зургаа дугаар шатанд оруулсан гоолын ихээр; 3. Энэ журмын "Хавсралт 6"-ын 3 болон 4 дэх заалтуудыг баримтална.

Тэмдэглэл*

Хасагдах шатны тоглолтод хожигдсон тохиолдолд дараах байдлаар эрэмбэлнэ. Үүнд:

1. Үндсэн цагийн үр дүнгээр эрэмбэлнэ.
2. Хэрэв нэмэлт цаг сунгах заавартай тэмцээн бол "Extra Time"-ын үр дүнгээр эрэмбэлнэ.
3. Хэрэв 1 болон 2 дугаар заалтуудад тэнцсэн хэвээр байх тохиолдолд чансаа тогтоох эрэмбийн аргачлалаар бодно.

Жишээ 1: (Үндсэн цагт тэнцсэн тохиолдолд)

ШӨВГИЙН 8-ИЙН ЭРЭМБЭ			Х/Г	А/Г	Б/З
5	А БАГ	4-5 харьцаатайгаар Торгуулийн цохилтоор хожигдсон (үндсэн цагт 0-0, 1-1 тэнцэж/ 1-1 нэмэлт цагт тэнцсэн)	1	1	0
6	Б БАГ	1-3 харьцтайгаар нэмэлт цагт хожигдсон (0-0, 1-1)	1	3	-2
7	В БАГ	Үндсэн цагт 0-1 харьцаатайгаар хожигдсон	0	1	-1
8	Г БАГ	Үндсэн цагт 0-2 харьцаатайгаар хожигдсон	0	2	-2

Жишээ 2: ("Extra-Time" -ын үр дүн тэнцсэн тохиолдолд)

ШӨВГИЙН 8-ИЙН ЭРЭМБЭ			Х/Г	А/Г	Б/З
5	А БАГ	4-5 харьцаатайгаар Торгуулийн цохилтоор хожигдсон (үндсэн цагт 0-0, 1-1 тэнцэж/ 1-1 нэмэлт цагт тэнцсэн)	1	1	0
6	Б БАГ	1-3 харьцаатайгаар нэмэлт цагт хожигдсон (0-0, 1-1)	1	3	-2
7	В БАГ	Үндсэн цагт 0-1 харьцаатайгаар хожигдсон	0	1	-1
8	Г БАГ	Үндсэн цагт 0-2 харьцаатайгаар хожигдсон	0	2	-2